

Mindezen elemzések elvégzése után készült el a repülőzajtérkép.

Raszter és repülőzajterhelési index

Az információ feldolgozása és megjelenítése 0,3, 1, 2, illetve 3 kilométeres oldalú, a városra fektetett raszterhálóban történik, zajterhelési index alapján.

Az index 1 egész szám értéke az a zajérték, ami a raszterben napi 10 átrepülést jelent 1500 méter magasságban, vagy 5 átrepülést 750 méter magasságban, vagy 20 átrepülést 3000 méter magasságban.

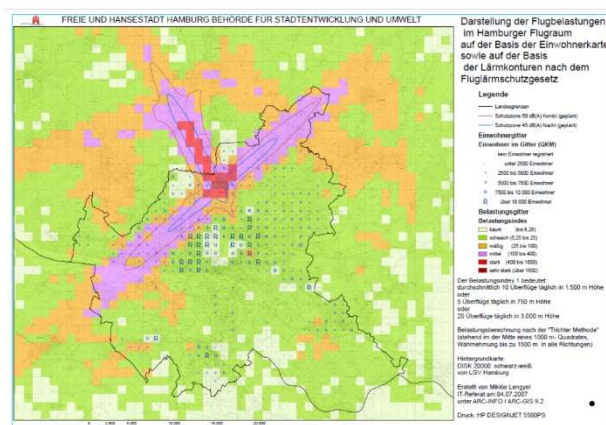
A zajterhelési index értékétől függően összesen 6 zajterhelési kategóriát határoztak meg:

1. nem jelentős	6,25-ig
2. gyenge	6,25 – 25-ig
3. mérsékelt	25 – 100-ig
4. közepes	100 – 400-ig
5. erős	400–1800-ig
6. rendkívül erős	1800 felett

A térképen láthatók a zajvédelmi zónák is (kék és piros izovonalak), amelyekre különféle rendelkezések és építési korlátozások állnak fenn (egészségvédelem).

A zajterhelési raszter alatt a várostérkép látható, ahol a lakosok száma a négyzetkilométeres raszterrel van összekapcsolva. Az

adott raszternégyzetben regisztrált lakosok számát a szimbólum (R) nagysága jelöli. Így jól látható hány lakos, milyen nagyságrendű repülőzajnak van kitéve.

8. ábra. A hamburgi repülőzajtérkép

A térkép továbbfejlesztett változata itt érhető el:

<https://www.hamburg.de/fluglaerm/3215070/detailkarten/>

Lengyel Miklós

Aschaffenburg

Rendezvények

„Interdiszciplinaritás és új kihívások”

beszámoló a 30. Nemzetközi Kartográfia-történeti Konferenciáról (ICHC) Lyonból

A 2024. július 1-5 között Lyonban megrendezett konferencia főcíme eredetileg (Confluences), azaz magyarul „összegyűlések”, vagy még inkább „összefolyások” volt. Ez az alcímbe megvilágított kérdéskörökön túl a találkozó helyszínére is közvetlenül utalt. A harmadik legnagyobb francia város, a gazdag történelmi hagyományokkal rendelkező Lyon ugyanis a Rhône és Saône folyók találkozásánál jött létre. A mai metropolisztól nyugatra emelkedő dombtetőn a város egyik legismertebb, valóban ikonikus épülete, a hófehér Notre Dame de Fourvière bazilika emelkedik. A 19. századi zarándoktemplomtól nem messze ma is lélegzetállító látvány a római kori Lugdunum domboldalba épült amfiteátruma. Alant, a folyóparton pedig a Vieux Lyon, reneszánsz házak és titkos átjárók emlékeztetik a látogatót a város gazdag históriájára.

A térképek történetével foglalkozó kutatók kétévente megrendezett találkozójának programját helyi szervezők koordinálják, akik ezúttal *Enali De Biaggi* és *Bernard Gauthiez* voltak. A rendezvény gerince az *Imago Mundi* égisze alatt és

közreműködésével összeállított tudományos program. Ennek fő helyszíne idén a Jean Moulin Egyetem volt - azonban a nyitó előadásokra a Lumière, míg a záró szekcióra a Musée des Confluences épületében került sor. Ahhoz, hogy a konferencián a nagyszámú (a program szerint 104, de néhány előadó nem tudott megjelenni) előadás elhangozhasson, a korlátozott időkeret miatt a szervezők úgy döntöttek, hogy a program nagy részében egyidőben két szekció futott. Ezeket megpróbálták úgy szervezni, hogy hasonló tematikájú előadásokat tartalmazzanak abban a reményben, hogy a párhuzamos szekciók közötti mozgás így kevesebb lesz. Sőt, a résztvevőket arra kérték, hogy lehetőleg maradjanak a szekcióülések végéig ugyanabban a teremben. Ezt a megoldást ugyan sokan fenntartással fogadták, de a gyakorlatban jól működött, vagyis más hasonló rendezvényekhez képest az ICHC résztvevőinek mozgása nem zavarta túlságosan az előadókat és a hallgatóságot. A másfélórás szekciókba négy előadást szerveztek, és ezek időtartamát 15 percre csökkentették, hogy a fennmaradó, ötpercnyi időben kérdéseket lehessen feltenni. A szekcióelnökök szigorúan betartatták a negyedórát, de az változó volt, hogy a kérdéseket az egyes előadások után, vagy az összes előadás meghallgatása után lehetett feltenni.

A nyitó szekció plenáris előadásait július 1-jén, hétfő reggel 9 órakor a szokásos, ünnepélyes megnyitóval kezdték a szervezők. A kivetített térképen látható volt, hogy a világ mely részéből hányan jöttek el a világkonferenciára. A szokásos módon, a

nyugat-európai országokat – mindenekelőtt a rendező Franciaországot – és az Egyesült Államokat képviselték a legtöbben. Sajnos, a közép-kelet-európai országokból kevesen voltunk, így Magyarországot is egyedülként képviseltem.

A hivatalos megnyitót egy szokatlan, meglepetés-program követte, amelyben kollégák és barátok köszönték meg az Imago Mundi nemrégiben visszavonult szerkesztője, *Catherine Delano-Smith*, valamint a szervezet leköszönt elnöke, *Tony Campbell* több évtizedes munkáját.

A plenáris ülés előadásai egy kis ízelítőt is adtak a nemzetköziségből és interdiszciplinaritásból: hiszen *Angelo Cattaneo* (Olaszország) 17. századi Japán-térképekről, *Iris Kantor* (Brazília) az atlanti rabszolgakereskedelem térképi forrásairól, míg *Matthew Edney* (USA) a kartográfia történet fogalmi kereteiről, a periodizáció hagyományairól tartottak előadást. Különösen az utóbbi témakör keltett nagy figyelmet és a legtöbb kérdés vagy hozzászólás ehhez a témakörhöz érkezett a nagyszámú hallgatóság köréből, akik megtöltötték a Lumiére Egyetem impozáns dísztermét.

A megnyitó térképe: a 30. Nemzetközi Kartográfia-történeti Konferencia (ICHC) résztvevői

A megnyitó blokk Matthew Edney, a History of Cartography Project igazgatója és *Roger Kain*, a 19. századi kötet főszerkesztője tartott rövid tájékoztatót a térképtörténet legnagyobb nemzetközi vállalkozásáról, a kartográfia-történeti monográfia-sorozat kiadásának munkálatairól. Megtudtuk, hogy az immár csaknem negyven éve (!) futó projekt a célegyenesben van, mivel az utolsóként megjelenő, a 19. századi térképészet történetét tárgyaló kötet kéziratát lezárták. A University of Chicago Press kiadónál megkezdték a várhatóan 2027-ben megjelenő mű előkészítését.

A plenáris szekció online is látogatható volt, ellentétben a munkaülések többségével, amelyek a rövid ebédszünet után elkezdődtek a Jean Moulin Egyetem - sokkal szerényebb - előadótermeiben. Mivel e sorok írójaként nem lehettem jelen az egyszerre zajló, párhuzamos munkaüléseken, a beszámoló következő részében csak az általam látogatott „a”-jelzésű szekciókról tudok érdemben beszámolni.

Az első szekciót a glóbuszkészítés kérdése köré építették fel, és a nyitó előadásban a szervezők jogán, a hazai pálya előnyeit élvező franciák mutatták be Lyon egyik kartográfiai büszkeségét, az 1700 körül készült nagy földgömböt. A délutáni második szekcióban az utazások térképeiről hallhattunk braziliai, patagóniai és vietnami relációban, majd a globális tengeri utazások kapcsán a hajózási térképekről volt szó. A napi programot a Diderot Könyvtár épületében zártuk, ahol a „*Papír útvonalak – térképek és látképek Franciaországból és másfelől (19-21. szd.)*” című kiállítást tekinthettük meg. A kiállított anyag természetesen elsősorban a méltán világhírű francia térkép- és útikönyv-kiadás legszebb darabjainak gazdag választékából nyújtott - jól átgondolt koncepción alapuló - áttekintést. A következő napon a délelőtti első szekcióban szerepelt közép-európai témájú előadás, amelyben a prágai szerzők a 18. századi jezsuita, *Bernard Erdberg* Csehország-leírásának (*Notitia Illustris Regni Bohemia, 1760*) térképi forrásait tárgyalták átfogóan.

Nagyjából ekkorra vált világossá a szervezők számára is, hogy a lefoglalt előadóterem alkalmatlan erre a célra: nemcsak kicsi, de ráadásul túl világos és a hangosítás sem működik megfelelően. Szerencsére a kávészünetben megszületett a döntés a változásról, így a második délelőtti szekció az egyetem nagyelőadójában kezdődött – igaz erről a résztvevőket nem tájékoztatták külön.

Szerencsére nekem is sikerült megtalálnom az amfiteátrumot, mivel ennek a „*Kelet-Európa térképezése*” szekciónak a második előadója voltam. A korábbi helyszínhez képest ugrásszerű technikai javulás az ülőhelyek elegendő számában és a légkondicionálásban is megmutatkozott, valamint működött a hangosítás és az előadások vetítése is zökkenőmentesen zajlott. Az első előadásban Moldávia, a harmadikban Ukrajna 18. századi térképeit tárgyalták. A szervezők ezek közé illesztették be az én 16. századi Erdély-térképekről szóló előadásomat („*A petit revolution – Sebastian Münster, Johannes Honter and their maps of Transylvania*”). A prezentációban a jól ismert német kozmográfus és a kevésbé ismert erdélyi szász reformátor térképeinek kapcsolatait és az Erdély-térképek kiadástörténetét igyekeztem bemutatni a meglepően nagyszámú közönségnek. A hallgatóság nemcsak a jobb körülmények miatt látogatta ezt a

A „Kelet-Európa térképezése” szekció népes hallgatósága a Jean Moulin Egyetem nagyelőadójában 2024. július 2-án

szekciót: számos kérdés és hozzászólás is érkezett az előadókhoz. A következő napokban nekem is többen gratuláltak érhető és világosan érvelő, angol nyelvű prezentációmhoz. Figyelemmel az erdélyi reneszánsz térképészet csekély ismertségére ezeket a visszajelzéseket nem csupán udvariasságnak gondolom.

Az ebéd után újabb plenáris ülés következett, amely a térképi párbeszéd különböző formáit mutatta be, majd délután a „Környezet mint forrás” című szekcióban igen változatos témájú előadások hangzottak el a brazilai, gyarmati észak-amerikai környezetek, valamint az utrechti szerződéshez (1715), a francia-spanyol diplomáciai tárgyalásokon használt térképekről.

Az esti program térképkiállítások meglátogatása volt, azonban a felajánlott négy kiállítási helyszínből mindenki egyet választhatott és előre kellett regisztrálni. Ennek a feltételnek nem tudtam eleget tenni, mert az erről szóló felhívás megérkezésekor a helyek már beteltek – de ennek ellenére csatlakoztam a csoporthoz, amely a lyoni megyei könyvtárban „A messzeség képei: európai látvány” címmel rendeztek. Főként azért voltam ilyen bátor, mert előző nap beszéltem a könyvtár térképtárossal, *Jérôme Sirdey*vel, és megtudtam tőle, hogy bemutatja majd a nagy glóbuszt is.

Valóban, némi szervezési komplikáció után angol nyelvű vezetést kaptunk, és a könyvtár negyedik emeletén megtekinthettük a nemrégiben restaurált, mintegy 170 cm átmérőjű Lyoni-földgömböt, amelyet 1701-ben készítettek helyi ferences szerzetesek. Eredetileg volt egy éggömb párja is, ez azonban az idők során megsemmisült. A kéziratok glóbusz a kurátor elmondása szerint korszerűbb tartalmú, mint a jóval nagyobb és méltán világhírű párizsi Coronelli-glóbusz. A nagy földgömböt eredetileg a rendházban helyezték el és sokáig oktatási célra alkalmazták. Érdekessége, hogy a tengelye vízszintes.

A nemzetközi ICHC-konferenciákon immár szokásos módon, szerda délelőtt a szekció-előadások között került sor a poszterek bemutatására. Mindössze tizenöt posztert mutattak be az előadók, akik közül azonban nem mindenki jelent meg ezen az alkalmon. A posztereket a szervezők az egyetemi épület viszonylag szűk folyosóján helyezték el, azonban vélhetően biztonsági szabályok miatt olyan magasra tették őket, hogy nagyrészt olvashatatlanok voltak. A kétoldalt elhelyezett poszterek iránt érdeklődők nehezen tudtak kérdéseiket feltenni anélkül, hogy a közlekedést gátolták volna...

A délutáni szekciót a városok és a vizek téma köré szervezte a francia Történelmi Földrajzi Kutatócsoport, a szekció elnöke *Jean-Marc Besse* volt. A 18. századi francia vízmérnök, *Belidor* munkásságának bemutatása után a 16. századi velencei lagúnák kéziratok térképéről, majd a 19. századi Alexandria földrajzi nevek alapján azonosított „vizes helyeiről” hallottunk.

Aznap este az Imago Mundi igazgatótanácsi hibrid ülésére került sor, amelyen elsősorban a közelmúltban lezajlott nagy szervezeti átalakulással kapcsolatos tennivalókról volt szó. Az Egyesült Királyságban korábban korlátozott felelősségű társaságként bejegyzett szervezet ugyanis a törvényi előírásoknak

megfelelően a jóval kedvezőbb szervezeti formát választotta, így az Imago Mundi CIO, azaz közhasznú társaság, elnöke *Wouter Bracke*, titkára *Alfred Hiatt*. Az alapszabály módosításán túl számos új kihívás elé néz a szervezet a következő években, miközben a tevékenység két pillére továbbra is az Imago Mundi szaklap kiadása (a Taylor and Francis kiadóval együttműködve) és a nemzetközi ICHC-konferencia szervezése marad. Az igazgatótanács már korábban elfogadta a cseh kollégák pályázatát, így örömmel jelentem be, hogy 2026-ban az ICHC helyszíne Prága lesz. Reméljük, ez a helyszín Budapest (2005) és Bukarest (2022) után ismét kitűnő lehetőséget ad majd a közép-európai, így a magyar térképtörténet jelentősebb képviselésére.

*Török Zsolt Győző, egyetemi docens,
az MFTTT Szakmörténeti Bizottságának elnöke,
ELTE IK Térképtudományi és Geoinformatikai Intézet*

Beszámoló az MFTTT Topográfia és Térinformatika Szakosztályainak 2024. november 7-i üléséről

November 7-én, idén már másodszor, a BME Fotogrammetria és Térinformatika tanszék adott otthont „A topográfia korszerű megoldásai és fejlesztési irányai” előadásorozat aktuális ülésének, melyet az MFTTT Topográfia és Térinformatika szakosztályai szerveztek. Az ülésen kivételesen egy előadást

